1958

ଏପ୍ରିଲ 15

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ବନାମ

ମେସର୍ସ ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.

(ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଏସ୍.ଆର୍. ଦାସ୍, ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟାର୍, ଏସ୍.କେ. ଦାସ୍, ଏ.କେ. ସରକାର ଏବଂ ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ)

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ – ଦେୟ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିସୂଚନା ଦେୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସଂଗତ ନୁହେଁ - ବୈଧତା - ସମ୍ବିଧାନ ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପରେ ଉଭୟ ଅବଧି ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ - ବୈଧତା - ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 (ଓଡ଼ିଶା XIV/1947), ଧାରା 4 - ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 186 ।

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ପୁନର୍ବିଚାର ଆବେଦନରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ପୂର୍ବତନ ସାମନ୍ତବାଦୀ ରାଜ୍ୟ ପଲ୍ଲାହାରାରେ କେନ୍ଦୁ ପତ୍ର ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିବା ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପାଞ୍ଚଟି ତ୍ରୈମାସ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରୁଥିବା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଜାନୁଆରୀ 1, 1948 ରେ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ ହେବା ପରେ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାର୍ଚ୍ଚ 1, 1949 କୁ ସମ୍ପ୍ରସାରିତ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ସମାନ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିଥିଲେ ଯାହା ନିମ୍ନଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତରେ ଥିଲା :

"ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 (ଓଡ଼ିଶା ଅଧିନିୟମ XIV/1947) ର ଧାରା 4ର ଉପ-ଧାରା (1) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଯେପରି ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1949 ତାରିଖକୁ ସେହି ତାରିଖ ଭାବେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁ ଦିନଠାରୁ 1949 ମାର୍ଚ୍ଚ 31ରେ ଶେଷ ହେଉଥିବା ବର୍ଷରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର 5000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ, ସେହି ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଦେୟ ଦେବାକୁ ବାଧିତ ହେବେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ, ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4, ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି : "(I)...... ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଏପରି ତାରିଖ ଠାରୁ, ଉକ୍ତ ଅଧିସୂଚନା ତାରିଖ ପରେ, ତିରିଶ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ନିଯୁକ୍ତ ହେଉନଥିବା, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହାର ମୋଟ କାରବାର ଏହି ଅଧିନିୟମ ତୁରନ୍ତ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, ଅଧିସୂଚିତ ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧିତ ହେବେ ....(2) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଯାହାଙ୍କ ଉପରେ ଉପ-ଧାରା (I) ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ, ସେ ଏହି

ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପଇଠ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବେ, ଯାହା ସେହି ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପର ଠାରୁ ଲାଗୁ ହେବ, ଯେଉଁ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର ପ୍ରଥମେ 5, 000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା" ।

ରାଜ୍ୟ ବାହାରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଭାବେ ବିତରଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ ତଥା ସହକାରୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଆବେଦନରେ, ଏହି ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେ ରାଜ୍ୟରେ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥିଲା, ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ସମସ୍ତ ପାଞ୍ଚଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ, ଯେଉଁଥିରୁ ଦୁଇଟି ସମ୍ବିଧାନ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ତା'ପରେ ତିନୋଟି ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନାଟି ବେଆଇନ ଥିଲା କାରଣ ଏହା ସେହି ଉପଧାରାର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବିରୋଧି ଥିଲା, ତେଣୁ, ସେହି ସକ୍ଷମ ବିଭାଗର କୌଣସି ଅଂଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସମ୍ବିଧାନର ଆରମ୍ଭ ପରେ ତିନୋଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 କାରଣରୁ ବେଆଇନ ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ :

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଗଲା (ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଦାସ, ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟାର, ଏସ୍.କେ. ଦାସ ଏବଂ ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ), ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ସମ୍ବିଧାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ତିନୋଟି ତ୍ରୈମାସ ସହ ଜଡ଼ିତ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଠିକ୍ ଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେହି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶଗୁଡିକ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 30 (1) (a) (i) ଉଭୟର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ବାହାରେ ଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ବାତିଲ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୁଇଟି ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ତ୍ରୈମାସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଆକଳନକାରୀମାନେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (2) ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ଥିଲେ ।

ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଦାସ ଏବଂ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟାରଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ଯେଉଁ ତାରିଖଠାରୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଥିଲା, ସେହି ତାରିଖକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରୁଥିବା ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିସୂଚନାର ପ୍ରଥମ ଭାଗ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (1) ସହିତ ସମାନ ଥିଲା ଏବଂ, ତେଣୁ, ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କ୍ଷମତାଭୁକ୍ତ, ଯେତେବେଳେ କି ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ, ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ବର୍ଗକୁ ସୂଚାଇଥାଏ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଉପରେ ଦାୟିତ୍ୱ ପଡ଼ିବାର ଥିଲା, ସେମାନେ ସେହି ଧାରାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ, କ୍ଷମତାତୀତ ଏବଂ ବେଆଇନ ବୋଲି ଧରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । କିନ୍ତୁ ଯେହେତୁ ଏହି ଦୁଇଟି ଭାଗକୁ ପୃଥକ କରାଯାଇପାରିବ,

ତେଣୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗର ଅବୈଧତା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ପ୍ରଥମ ଭାଗର ବୈଧତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରିବ ନାହିଁ ଯାହା ଦେୟ ବିଭାଗକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରିଥିଲା ଏବଂ ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଦୁଇଟି ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଆକଳନକାରୀ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ଥିଲେ ।

ଏସ୍.କେ. ଦାସ ଏବଂ ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ୍ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦ୍ୱୟଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ - ଏହା କହିବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ ଯେ ଅଧିସୂଚନାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗଟି କେବଳ ଉଦବୃତ୍ତ ଥିଲା ଯାହା ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଧିସୂଚନାଠାରୁ ପୃଥକ କରାଯାଇପାରିବ । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ କେବଳ ସେହି ଉପ-ଧାରାର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁରୂପ ଏକ ବୈଧ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବା ଉପରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଯେହେତୁ ଏପରି କୌଣସି ଅଧିସୂଚନା ନଥିଲା, ତେଣୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (1), ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନଥିଲା, ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆକଳନକାରୀମାନେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ନଥିଲେ । ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଏବଂ (2) ପାରସ୍ପରିକ ଭାବରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର, ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଆବେଦନ ଅବଧି ଭିନ୍ନ ହୋଇଥିବାରୁ ଉଭୟ ଏକା ସମୟରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଉପ-ଧାରା (2) କୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଆବେଦନ ଆବଶ୍ୟକ ନଥିଲା ।

ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 (1) (a) ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 30 (1) (a) (i)ର ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ ସହିତ ପଠନ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବାହାରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ବିତରଣ କରାଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ, ବିକ୍ରୟ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବାହାରେ ଥିଲା ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ସମ୍ବିଧାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ତିନୋଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧିକାରିତା ବାହାରେ ଥିଲା ।

ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ମୋଟର୍ସ (ଭାରତ) ଲିମିଟେଡ୍, [1953] S.C.R. 1069 *ଏବଂ ଦ ବେଙ୍ଗଲ ଇମ୍ୟୁନିଟି କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ,* [1955) 2 S.C.R. 603 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିଲା ।

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସରକାରଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ - ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ରହିବ ନାହିଁ, ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲା ଭଳି, ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏପରି ଏକ ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରୁଥିବା ଅଧିସୂଚନା, ସେହି ଉପ-ଖଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ ନଥିଲା, ସେଠାରେ କୌଣସି ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ ଉପ-ଖଣ୍ଡ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ଆସିପାରିବ ନାହିଁ । ପ୍ରଶ୍ନରେ ଅଧିସୂଚନାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗକୁ କେବଳ ଉଦବୃତ୍ତ ଭାବେ ଅଣଦେଖା କରିବା ଅସମ୍ଭବ ଥିଲା, ଯେହେତୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ପଠନ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିସୂଚନାର ଗୋଟିଏ ଅର୍ଥ ଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ଏହା ବିନା ଥିଲା । ଏହି ଅଧିସୂଚନାରେ ଯାହା କୁହାଯାଇଥିଲା, ପ୍ରକୃତରେ ତାହା ନୁହେଁ ବୋଲି ସରକାରଙ୍କ କହିବା ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିନଥିଲା ।

ଧାରା 4 ର ଉଭୟ ଉପ-ଧାରା ସମାନ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଏକ ସମୟରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି, ସେମାନେ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପାଇଁ ମିଳିତ ଭାବରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏପରି ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ । ଅଧିନିୟମର ଯୋଜନାରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଉପ-ଖଣ୍ଡ (1) ଅନୁଯାୟୀ ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପ-ଖଣ୍ଡ (2) ର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଇପାରେ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 230/1956 ।

O.J.C. ସଂଖ୍ୟା 60/1952ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ 1955 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 12 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ *ଭାରତର ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ସି.କେ. ଦଫତାରୀ, ଆର. ଗଣପତି ଆୟାର ଏବଂ ଆର.ଏଚ. ଢେବର ।*

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ *ଏସ୍.ଏନ୍. ଆନ୍ଦଲି, ଜେ.ବି. ଦାଦାଚାଞ୍ଜି ଏବଂ ରାମେଶ୍ୱର ନାଥ ।*

1958 ଏପ୍ରିଲ 15 । ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଦାସ ଏବଂ ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟାରଙ୍କ ରାୟ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଦାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏସ୍.କେ. ଦାସ ଏବଂ ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟଙ୍କ ରାୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଏସ୍.କେ. ଦାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସରକାର ଏକ ପୃଥକ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟଧୀଶ ଦାସ - ଆମେ ସହମତ ଯେ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, କିନ୍ତୁ ଆମେ ଆମର ରାୟକୁ ଏକ ସାରବାନ୍ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆଧାରରେ ରଖିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁ ଯାହା ଆମର ବିଦ୍ୱାନ ଭାଇ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ଏସ୍.କେ. ଦାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ରାୟ ଠାରୁ ଭିନ୍ନ, ଯାହା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଯାହାକୁ ଆମେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାର ସୁବିଧା ପାଇଛୁ ।

ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 (ଓଡ଼ିଶା XIV/1947), ଯାହା ପରେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଭାବରେ ସୂଚିତ ହୋଇଛି, ତାହା 1947 ଏପ୍ରିଲ 26 ରେ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଜେନେରାଲଙ୍କ ସମ୍ମତି ପାଇଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 1 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । 1947 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 1 ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ସେତେବେଳେ ଗଠିତ

ହୋଇଥିଲା । ଧାରା 4, ଯେହେତୁ ଏହା ସର୍ବଦା ଏହି ଆବେଦନ ପାଇଁ ସାରବାନ୍ ଥିଲା, ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଇଥିଲା :

"4 (1) ଧାରା 5, 6, 7 ଏବଂ 8 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି ଏବଂ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର, ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା, ଉକ୍ତ ଅଧିସୂଚନାର ତାରିଖ ପରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରିବେ, ଯାହା ତିରିଶ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ହୋଇନଥିବ, ସେହି ତାରିଖ ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହାର ମୋଟ କାରବାର ଏହି ଅଧିନିୟମ ତୁରନ୍ତ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 5, 000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ଏହିପରି ସୂଚିତ ତାରିଖ ପରେ ପ୍ରଭାବିତ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବେ :

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, କୌଣସି ଚୁକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ, ଯାହା ସଂଗ୍ରହକାରୀଙ୍କୁ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଭାବେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ଅଧିସୂଚିତ ତାରିଖରେ କିମ୍ବା ତା'ପୂର୍ବରୁ ଏହା କରାଯାଇଛି ।

(2) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଯାହାଙ୍କ ପାଇଁ ଉପ-ଧାରା (1) ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ, ସେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବେ, ଯେଉଁ ବର୍ଷ ତାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର ପ୍ରଥମେ 5, 000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା, ତାହାର ତୁରନ୍ତ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ଏହା ଲାଗୁ ହେବ ।

(3) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯିଏ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଅଟନ୍ତି, ସେ କ୍ରମାଗତ ତିନି ବର୍ଷର ସମାପ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ, ଯେଉଁ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର 5000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମା ଶେଷ ହେବା ତାରିଖ ପରେ ଏପରି ଅତିରିକ୍ତ ଅବଧି ଏବଂ ଏହି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରେ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ସମାପ୍ତ ହେବ ।

(4) ଉପ-ଧାରା (3) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପୁନର୍ବାର ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବେ, ଯେଉଁ ବର୍ଷ ତାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର ପୁଣି ଥରେ 5, 000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ, ତାହାର ତୁରନ୍ତ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର ଆରମ୍ଭରୁ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ।"

1947 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସ 14 ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରି 1947 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ 30 ତାରିଖକୁ ସେହି ତାରିଖ ଭାବେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁ ଦିନଠାରୁ ତତ୍କାଳୀନ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ସେହି ଉପଧାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ଥିଲା ।

1958
ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ
ବନାମ
ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.
ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟଧୀଶ ଦାସ

ଜାନୁଆରୀ 1, 1948 ରେ, ଏହାର ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ମିଶ୍ରଣ ଚୁକ୍ତି ଦ୍ୱାରା, ସାମନ୍ତବାଦୀ ରାଜ୍ୟ ପାଲଲହରା ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିଲା । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତତ୍କାଳୀନ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରାଦେଶିକ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ଅଧିନିୟମ, 1947 ଅଧୀନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଡିସେମ୍ବର 14, 1948 ରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସେହି ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରାଦେଶିକ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିବା ପାଲଲହରା ସମେତ ପୂର୍ବତନ ସାମନ୍ତବାଦୀ ରାଜ୍ୟଗୁଡିକର ଅଞ୍ଚଳକୁ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ ବିସ୍ତାର କରି, ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିଥିଲେ । 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 1 ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାରା 1 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ରୁ 29କୁ ଯୋଗକରାଯାଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହିଦିନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଆଉ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ନିମ୍ନଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତରେ ଥିଲା :

"ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 (ଓଡ଼ିଶା ଅଧିନିୟମ XIV/1947) ର ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଯେପରି ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1949 କୁ ସେହି ତାରିଖ ଭାବରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଛନ୍ତି, ଯେଉଁଠାରୁ 1949 ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା, ଉକ୍ତ ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଭାବିତ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ ହେବେ ।

ଏହି ଅଧିସୂଚନା ଜାରି ହେବା ପରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା ।

ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ଯଥାକ୍ରମେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30, 1949, ଡିସେମ୍ବର 31, 1949, ଜୁନ୍ 30, 1950, ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30, 1950 ଏବଂ ଡିସେମ୍ବର 31, 1950 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯିବ ଯେ ପ୍ରଥମ ଦୁଇ ତ୍ରୈମାସ ସମ୍ବିଧାନର ଆରମ୍ଭର ପୂର୍ବ ଅବଧି ସହ ଜଡ଼ିତ ଥିଲା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ତିନୋଟି ତ୍ରୈମାସ ସମ୍ବିଧାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ ଥିଲା । କଟକର ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ ଉକ୍ତ ପାଞ୍ଚଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ ଟିକସକୁ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପରେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, କେତେକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଅନେକ ଆବେଦନ ଏପ୍ରିଲ୍ 12, 1952 ରେ ଖାରଜ ହେବା ପରେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ, ଉକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଏହିପରି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଥିବା

1958
ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ
ବନାମ
ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.
ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟଧୀଶ ଦାସ

ଟିକସ ଆଦାୟରୁ କିମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ ବାରଣ କରିବା ପାଇଁ ସେରଟିଓରାରି ରିଟ୍ ପ୍ରକୃତିର ଏକ ରିଟ୍ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମାର୍ଚ୍ଚ 1, 1949 ରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଅଧିସୂଚନା ବେଆଇନ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହା ସେହି ଉପ-ଧାରାର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବିରୋଧି, ସକ୍ଷମ ବିଭାଗର କୌଣସି ଅଂଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା ନାହିଁ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ସେମାନେ ପାଞ୍ଚଟି ତ୍ରୈମାସ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ପାଇଁ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି । ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରାରମ୍ଭ ପରେ ତିନୋଟି ତ୍ରୈମାସ ବିଷୟରେ, ସେମାନେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଆବେଦନ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ, ଅର୍ଥାତ୍, ସେହି ତିନୋଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାର କାରଣ ଦ୍ୱାରା ବେଆଇନ ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଉଭୟ ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏପ୍ରିଲ 12, 1955 ରେ ଘୋଷିତ ତାଙ୍କର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଆକଳନକୁ ବାତିଲ କରିଥିଲେ । କଟକର ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ କଟକର ବାଣିଜ୍ୟିକ ଟିକସ ସଂଗ୍ରାହକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବେଦନ କରିଛନ୍ତି ।

ସମ୍ବିଧାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ତିନୋଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି *ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ମୋଟର୍ସ (ଭାରତ) ଲିମିଟେଡ୍* ([1]) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିବା ସୂଚିତ କରେ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286ରେ ଖଣ୍ଡ (1) ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 30 (1) (a) (i) ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ସମ୍ବିଧାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ତିନୋଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଦୁଇଟି ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ବିନା ବୋଲି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଆମେ ଆମ ବିଦ୍ୱାନ ଭାଇ ଯେଉଁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଛୁ ବୋଲି ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୁହାଯାଇଥିବା କାରଣ ପାଇଁ ଆମେ ଆମର ବିଦ୍ୱାନ ଭାଇ ଏସ୍.କେ. ଦାସଙ୍କ ସହ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହମତ । ଆମେ ଆମର କାରଣ ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଆଗକୁ ବଢୁଛୁ ।

ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି, ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ, ମାର୍ଚ୍ଚ 1, 1949 ରେ ଏହି ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଯାହାଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ ହେବାର ଠିକ୍ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, "ଏହିପରି ଅଧିସୂଚିତ" ତାରିଖ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ତାରିଖ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି, ତା'ପରେ ପ୍ରଭାବିତ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଅଧିନିୟମ

(1) [1953] S.C.R. 1069

1958

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ ବନାମ ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.

ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟଧୀଶ ଦାସ

ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବେ । ତେଣୁ, ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ, ଯେ ଧାରା 4 (1) ନିଜସ୍ୱ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲା ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଉପରେ ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ପଡ଼ିବ, କିନ୍ତୁ କେବଳ ଯେଉଁ ତାରିଖଠାରୁ ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ଆରମ୍ଭ ହେବ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହାକୁ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଏହା ଅନୁସରଣ କରେ ଯେ, ଧାରା 4 (1) ଦ୍ୱାରା ସରକାରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକମାତ୍ର କ୍ଷମତା ହେଉଛି ସରକାରୀ ରାଜପତ୍ରରେ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା, ଏକ ତାରିଖ ନିଯୁକ୍ତ କରିବା, ଯେଉଁଠାରୁ ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ହେବ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ ଯାହାଙ୍କ ଉପରେ ସେହି ଦାୟିତ୍ୱ ପଡ଼ିବ ତାହା ଉପ-ଧାରାରେ ହିଁ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ପୂର୍ବରୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରାଯାଇଛି, "ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି" ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1949 କୁ ସେହି ତାରିଖ ଭାବରେ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଠାରୁ ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ଆରମ୍ଭ ହେବ । କେଉଁ ବର୍ଗର ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଉପରେ ଟିକସ ଦେୟ ପଡ଼ିବ, ତାହା କହିବା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ନଥିଲା, କାରଣ ତାହା ଉପ-ଧାରା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇସାରିଥିଲା । ତେଣୁ, ଏହି ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1949 କୁ ସେହି ତାରିଖ ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାରେ ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ନିଜର କ୍ଷମତାକୁ ସଠିକ ଭାବେ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହା କହି ନିଜର କ୍ଷମତାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲେ ଯେ 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ତାରିଖରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ ହେବା ଉଚିତ । ଅଧିସୂଚନାର ଏହି ଅଂଶଟି ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ଉପଧାରା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିଲା, କାରଣ ସେହି ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଏହା କେବଳ ସେହି ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଥିଲା, "ଏହି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଠିକ୍ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ" ଯେଉଁମାନଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ସେହିମାନେ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ ହୋଇଥିଲେ । ପାଞ୍ଚଟି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଏହା କୌଣସି ଫରକ ପକାଇ ନଥିଲା ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଡିସେମ୍ବର 14, 1948 ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ଏହା ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରାଦେଶିକ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ସାମନ୍ତବାଦୀ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପ୍ରସାରିତ କରାଯାଇଥିଲା, କିମ୍ବା ମାର୍ଚ୍ଚ 1, 1949 ରେ, ଯେତେବେଳେ ଧାରା 1 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଏପ୍ରିଲ୍ 1, 1947 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1948 ଥିଲା । ତେଣୁ ସ୍ଥିତିଟି ହେଉଛି ଯେ ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିସୂଚନାର ପୂର୍ବ ଅଂଶ ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ତାରିଖକୁ ସେହି ତାରିଖ ଭାବେ ଯୋଗ୍ୟ କରିବାରେ ନିଜର କ୍ଷମତାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ଏବଂ ସଠିକ୍ ଭାବେ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଆରମ୍ଭ ହେବ, କିନ୍ତୁ ଏହାର

ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଏପରି କିଛି ଅଧିକ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା କରିବାର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ନଥିଲା, ଅର୍ଥାତ୍, ଉପଧାରାର ବିପରୀତରେ, ଏହା ସୂଚିତ କରିବା ଯେ, ସେହି ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1949 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷରେ ମୋଟ କାରବାର, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ ହେବେ । ଯେଉଁ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଉପରେ ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ପଡ଼ିବ, ସେମାନଙ୍କ ବର୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଅଧିସୂଚନା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ବେଆଇନ ଥିଲା । ତୁରନ୍ତ ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥାଏ ତାହା ହେଉଛି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ମୋ ବିଦ୍ୱାନ ଭାଇ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଏସ୍.କେ. ଦାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେପରି ପ୍ରସ୍ତାବିତ, ସମଗ୍ର ଅଧିସୂଚନାକୁ ବେଆଇନ ଘୋଷଣା କରାଯିବା ଉଚିତ କି କିମ୍ବା ଅଧିସୂଚନାର ଦୁଇଟି ଅଂଶକୁ ପୃଥକ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଧାରା 4 (1) ର ଅନୁରୂପ ପୂର୍ବ ଅଂଶକୁ ପ୍ରଭାବ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଂଶ ଯାହା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ଉପ-ଧାରା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ବାହାରେ, ତାହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବା ଉଚିତ । ତୁରନ୍ତ ପୃଥକୀକରଣର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥାଏ । ଦୁଇଟି ଭାଗ ପୃଥକ ହୋଇପାରିବ କି ? ଏହି ଅଧିସୂଚନାର ଯେଉଁ ଅଂଶ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ବାହାରେ ଥିଲା, ତାହା ତାଙ୍କର କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅଂଶଠାରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ସହଜରେ ପୃଥକ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ଆମେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ଅନୁଭବ କରୁନାହୁଁ । ସମ୍ଭବତଃ ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଯଦି ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଜାଣିଥାନ୍ତେ ଯେ କାହା ଉପରେ ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ପଡ଼ିବ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର କୌଣସି କ୍ଷମତା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ନାହିଁ, ତେବେ ସେ କୌଣସି ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିନଥାନ୍ତେ । ଆମ ବିଚାରରେ ଦୁଇଟି ଅଂଶକୁ ଅଲଗା ହୋଇ ନ ପାରିବ ଭଳି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଆମେ ବିଚାର କରୁଛୁ ଯେ ଏହି ଅଧିସୂଚନା, ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1949 କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିଛି, ଯେଉଁ ତାରିଖ ଠାରୁ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଆରମ୍ଭ ହେବ, ତାହା ବୈଧ ଥିଲା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଧିସୂଚନା ଅବୈଧ ଥିଲା ଏବଂ କୌଣସି ଆଇନଗତ ପ୍ରଭାବ ବିନା ଉଦବୃତ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ତେଣୁ, ଫଳସ୍ୱରୂପ, ସକ୍ଷମ ବିଭାଗ ଫଳପ୍ରଦ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା ଏବଂ ସମଗ୍ର ସକ୍ଷମ ବିଭାଗ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେଲା ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ସକ୍ଷମ ବିଭାଗର ଉପଯୁକ୍ତ ଅଂଶ ଅଧୀନରେ ସକ୍ଷମକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଅଣାଯାଇପାରିବ ।

ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଅଧିସୂଚନାରେ ଏହା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ,ଯୋଉମାନଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1949 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷରେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ସେମାନେ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ ହେବେ, ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ବିବେକ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ ଯେ ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1949 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷରେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣ ଅତିକ୍ରମ କରିଛି କି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ

1958

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ ବନାମ ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.

ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟଧୀଶ ଦାସ

ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଠିକ୍ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ, ଯାହା ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ 1947 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 1ରୁ 1948 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଥିଲା, ସେହି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଛି କି ନାହିଁ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିନଥିଲେ । ଯଦି ମାମଲାଟି ସ୍ଥିର ରହିଥାଆନ୍ତା, ତେବେ 1948 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ତାରିଖରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ଶେଷ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ମୋଟ କାରବାରର ପରିମାଣ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା କିମ୍ବା ତାହା ହୋଇନଥିଲା କି ନାହିଁ , ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଏହି ମାମଲା ପଠାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଆନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ପୁନଃପ୍ରେରଣ ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇନାହିଁ କାରଣ ଆବେଦନ ଅନୁଯାୟୀ ରାୟରୁ ଏହା ପ୍ରତୀୟମାନ ହେଉଛି ଯେ ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, 1949 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 1 ତାରିଖ ଅବଧି ପାଇଁ, 1950 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 26 ତାରିଖରେ ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରାରମ୍ଭ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତେ, ଯଦି ଧାରା 4ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ବୈଧ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥାଆନ୍ତା । ଏହି ରିହାତି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ଭଳି ହୋଇଛି ଯେ ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1948ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ, ଯାହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1949ର ଠିକ୍ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଥିଲା, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର 5, 000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଛୁ ଯେ ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଅଧିସୂଚନା ଯାହାକି ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1949 ତାରିଖକୁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତାରିଖ ଭାବେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଛି, ତାହା ଆଇନତଃ ଭଲ ଏବଂ ବୈଧ ଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ରିହାତି ସହିତ ସେହି ଅନୁସନ୍ଧାନ ଆମକୁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ମାମଲା ପଠାଇବା ଆବଶ୍ୟକତାରୁ ମୁକ୍ତି ଦେଇଥାଏ । ଯଦିବା ଆମେ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ରିହାତିର ବିପରୀତ ଅନୁମାନ କରିଥାଉ, ଯେ 1948 ମାର୍ଚ୍ଚ 31ରେ ଶେଷ ହେଉଥିବା ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର, 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ, ତେଣୁ, ଧାରା 4 (1) ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଲାଗୁ ହୋଇନଥିଲା ତଥାପି ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଧାରା 4 (2) ଅଧୀନରେ ଥିବା ଦୁଇଟି ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ ରହିବେ ।

ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡିକ ପାଇଁ ଆମେ ବିଚାର କରୁ ଯେ ସମ୍ବିଧାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ତିନୋଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ଅବୈଧ ଥିଲା ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆମେ ସହମତ ଯେ ଏହି ଆବେଦନ, ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶର ସେହି ଅଂଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଛି ଯାହା ସେହି ତିନୋଟି ସମ୍ବିଧାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶକୁ ବାତିଲ କରିଛି, ଅବେଦନଟିକୁ ଖାରଜ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଆମେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରୁଛୁ ଯେ ଉପରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା କାରଣଗୁଡିକ ପାଇଁ ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବୈଧ ଥିଲା ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆମେ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ରାଜି ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶର ସେହି ଅଂଶ

1958
——
ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ
ବନାମ
ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.
——
ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟଧୀଶ ଦାସ

ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯାହା ଅଧିନିୟମ 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି ହୋଇଥିବା ଅଧିସୂଚନା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବୈଧ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନର ଦୁଇଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶକୁ ବାତିଲ କରିଦେଇଥିଲା । ଏହି ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆମେ ମଧ୍ୟ ସହମତ ଯେ ପକ୍ଷମାନେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତଥା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ଏସ୍. କେ. ଦାସ

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ଏସ୍.କେ. ଦାସ - କଟକର ଆକଳନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ତରଫରୁ ଏହି ଆବେଦନ 17 ଜାନୁଆରୀ, 1956 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଅଣାଯାଇଛି, ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ 12 ଏପ୍ରିଲ, 1955 ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କିଛି ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି ।

ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ତଥ୍ୟ । ଉତ୍ତରଦାତା ମେସର୍ସ ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ. ହେଉଛି ଏକ ସହଭାଗୀତା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଯାହା କେନ୍ଦୁ ପତ୍ର ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇଥାଏ । ଏହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ପଲ୍ଲାହାରାରେ ରହିଛି, ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶାର ସାମନ୍ତବାଦୀ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଥିଲା ଏବଂ 1948 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 1 ତାରିଖରେ ଏକ ମିଶ୍ରଣ ରାଜିନାମା ଦ୍ୱାରା ତତ୍କାଳୀନ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର କଟକସ୍ଥିତ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30, 1949, ଡିସେମ୍ବର 31, 1949, ଜୁନ୍ 30, 1950, ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30, 1950 ଏବଂ ଡିସେମ୍ବର 31, 1950ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା କେନ୍ଦୁ ପତ୍ର ବିକ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିକ୍ରୟ ଟିକସକୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିଥିଲେ । ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇ ତ୍ରୈମାସ ସମ୍ବିଧାନ ଆରମ୍ଭର ପୂର୍ବ ଅବଧି ସହ ଜଡ଼ିତ ଥିଲା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ତିନୋଟି ତ୍ରୈମାସ ସମ୍ବିଧାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଥିଲା । ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଯେଉଁ ତଥ୍ୟ ପାଇଥିଲେ ତାହା ହେଲା (1) ଉତ୍ତରଦାତା ଓଡ଼ିଶାରେ କେନ୍ଦୁ ପତ୍ର ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଆଦେଶ ପାଇବା ପରେ କଲିକତା, ମାଡ୍ରାସ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନର ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ, (2) ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଏଫ୍.ଓ.ଆର୍. ତାଳଚେର କିମ୍ବା ଏଫ୍.ଓ.ଆର୍. କଲିକତା ପଠାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ (3) ଦେୟ ପାଇଁ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ବିଲ୍ ପଠାଇ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିଲା । ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଏହା ଥିଲା ଯେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବାହାରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀ ବିତରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହି ଆଧାରରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀ ବିତରଣ କରାଯାଇଥିଲା ସମସ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ହୋଇଥିଲା । 1951 ମସିହା ମେ 31 ତାରିଖର ପାଞ୍ଚଟି ପୃଥକ ଆକଳନ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା କଟକର ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ କହିଥିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ

1958

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ
ବନାମ
ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ଏସ୍. କେ. ଦାସ

ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ କାରଣରୁ, ଉତ୍ତରଦାତା ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ଅବଧି ପାଇଁ ଏବଂ ସମ୍ବିଧାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧି ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପାଇଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ଥିଲେ, ଯଦିଓ ବିକ୍ରୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286ରେ ଖଣ୍ଡ (2) ମଧ୍ୟରେ ଆସିଥିଲା, ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଜାରି ଆଦେଶ, 1950 ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ବିକ୍ରୟ ଟିକସର ସହକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, ଆବେଦନ ଉପରେ, 1952 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 12 ତାରିଖର ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଫଳାଫଳକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ଉତ୍ତରଦାତା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକାରୀ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରି ସେଟିଓରାରିର ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଜାରି କରିବାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମାମଲା ଥିଲା ଯେ ଉଭୟ ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ଏବଂ ସମ୍ବିଧାନ-ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ଅବୈଧ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ବାହାରେ ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମାମଲାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ କହିଥିଲେ ଯେ ସମଗ୍ର ଅବଧି ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ଅବୈଧ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ବାହାରେ ଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନଟି ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ 1955 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 12 ତାରିଖର ଉପରୋକ୍ତ ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଅଣାଯାଇଛି ।

ଯଦିଓ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ଆକଳନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଏହା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକ୍ରୟ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାରେ ଯାହା ଘଟିଥିଲା ତାହା କେବଳ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତି ଥିଲା, ସେହି ପ୍ରଶ୍ନ ଆଉ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସେହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିନଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଜୋର ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ କେତେକ ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ, ଏବଂ ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ଆଧାରଗୁଡ଼ିକର ବୈଧତା ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛୁ । ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ଏବଂ ସମ୍ବିଧାନ-ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦୁଇଟି ଅବଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଧାରଗୁଡ଼ିକ ଭିନ୍ନ, ଏବଂ ଏହି ଦୁଇଟି ଅବଧିକୁ ପୃଥକ ଭାବରେ ନେବା ସୁବିଧାଜନକ ହେବ ।

କିନ୍ତୁ ଆମେ ଏହା କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ପୁରୁଣା ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ 'ପୂର୍ବତନ ସାମନ୍ତବାଦୀ ରାଜ୍ୟ ପାଳଲହରା' ରେ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 (ଓଡ଼ିଶା XIV/1947) ର,ଏହା ପରେ ଅଧିନିୟମ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବା ଅଧିନିୟମନ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି ତଥ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ

1958
ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ
ବନାମ
ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ଏସ୍. କେ. ଦାସ

କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଅଧିନିୟମ 1947 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 26 ତାରିଖରେ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଜେନେରାଲଙ୍କ ସମ୍ମତି ପାଇଥିଲା ଏବଂ 1947 ମସିହା ମେ 14 ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜପତ୍ରରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଧାରା 1 ତୁରନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ପୁରୁଣା ପ୍ରଦେଶରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା ଏବଂ ସେହି ଧାରାର ଉପ-ଧାରା (3) ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ "ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମ ସେହି ତାରିଖରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ଯାହା ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବେ ।" ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର 1947 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 1 ତାରିଖକୁ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ଅବଶିଷ୍ଟ ଭାଗ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ତାରିଖ ଭାବେ ସୂଚିତ କରିଥିଲେ । ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସକ୍ଷମର ଧାରା, ଯଥା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଛି କାରଣ ଏହା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ ଥିଲା :

"4. (1) ଧାରା 5, 6, 7 ଏବଂ 8 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି ଏବଂ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର, ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା, ଉକ୍ତ ଅଧିସୂଚନା ତାରିଖର ତିରିଶ ଦିନ ପରେ ଜାରି କରିପାରିବେ, ସେହି ତାରିଖ ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ସହିତ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହାର ମୋଟ କାରବାର ଏହି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ସେମାନେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, ଅଧିସୂଚିତ ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଭାବି ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ।

(2) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଯାହାଙ୍କ ପାଇଁ ଉପ-ଧାରା (1) ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ, ସେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବେ, ଯେଉଁ ବର୍ଷ ତାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର ପ୍ରଥମେ 5, 000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା, ତାହାର ଠିକ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ଏହା ଲାଗୁ ହେବ ।

(3) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯିଏ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ ଅଟନ୍ତି, ସେ କ୍ରମାଗତ ତିନି ବର୍ଷର ସମାପ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ, ଯେଉଁ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମା ଶେଷ ହେବା ତାରିଖ ପରେ ଏପରି ଅତିରିକ୍ତ ଅବଧି ଏବଂ ଏହି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରେ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ସମାପ୍ତ ହେବ ।

(4) ଉପ-ଧାରା (3) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଯେଉଁ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର ପୁଣି ଥରେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ, ତାହାର ତୁରନ୍ତ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର ଆରମ୍ଭରୁ, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପୁନର୍ବାର ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବେ ।"

ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହେବା ପାଇଁ, ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଆବଶ୍ୟକ, ଏବଂ ଅଧିସୂଚନା ସେହି ତାରିଖ ସ୍ଥିର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେଉଁଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 5,000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, ଅଧିସୂଚିତ ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ । 1947 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସ 30 ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶାର ପୁରୁଣା ପ୍ରଦେଶ ପାଇଁ ଏପରି ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 1947 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ 30 ତାରିଖକୁ ସେହି ତାରିଖ ଭାବେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଠାରୁ 1947 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ 31 ତାରିଖରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ଉକ୍ତ ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ କରାଯାଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ପୁରୁଣା ପ୍ରଦେଶରେ ଏହି ସ୍ଥିତି ଥିଲା । ଆମେ ପୂର୍ବରୁ କହିଛୁ ଯେ 1948 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 1 ତାରିଖରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ମିଶ୍ରଣ ରାଜିନାମା ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବତନ ସାମନ୍ତବାଦୀ ରାଜ୍ୟ ପଲ୍ଲାହାରାକୁ ପୁରୁଣା ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ପୁରୁଣା ପ୍ରଦେଶରେ ପଲ୍ଲାହାରାର ମିଶ୍ରଣ ପରେ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଅଧୀନରେ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରାଦେଶିକ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ଅଧିନିୟମ, 1947 (1947 ର XLVII) (ଯାହା ସେତେବେଳେ କୁହାଯାଉଥିଲା)ର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଡିସେମ୍ବର 14, 1948 ର ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ପାଲଲହରା ସମେତ ପୂର୍ବତନ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ଲାଗୁ କରିବାରେ କରାଯାଇଥିବା ଏକମାତ୍ର ସଂଶୋଧନ ଥିଲା "ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ" ଶବ୍ଦକୁ "ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ" ଶବ୍ଦ ପାଇଁ ବଦଳାଇବା, ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ଯେଉଁଠାରେ ସେଗୁଡିକ ଘଟିତ ହୋଇଥିଲା । 1948 ମସିହା ଡିସେମ୍ବର 14 ତାରିଖରେ କେବଳ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ଲାଗୁ କରିବା ଦ୍ୱାରା, ଏହି ଅଧିନିୟମର ସମସ୍ତ ଧାରା ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ତତ୍ କାଳ ଲାଗୁ ହୋଇନଥିଲା, ଯେହେତୁ ଧାରା 2 ରୁ 29କୁ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ଧାରା 1ର ଉପ-ଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅଧିସୂଚନାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା । ଏଭଳି ଏକ ଅଧିସୂଚନା 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 1 ତାରିଖରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଅଧିସୂଚନାଟି ଏହି ଭଳି ଭାବରେ ଥିଲା :

"ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 (ଓଡ଼ିଶା ଅଧିନିୟମ XIV/1947) ର ଧାରା 1 ର ଉପ-ଧାରା (3) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟଗୁଡିକରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ପରି, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 1ମ ଦିନକୁ ଘୋଷାଣା କରିବାକୁ ଖୁସି ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ରୁ 29 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ । ତେଣୁ ଏହି ସ୍ଥିତି ଥିଲା । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 1 ଡିସେମ୍ବର 14, 1948ରେ ପଲ୍ଲାହାରାରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଧାରା 1 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1949ରେ

ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା, ଯଥା, ସେହି ଧାରା ଯାହା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ସହ ଜଡ଼ିତ ଥିଲା, ଟିକସ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଏକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥିଲା । ଉକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ସେହି ଉପଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହେବା ପାଇଁ ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ଏବଂ ଏହିପରି ଏକ ଅଧିସୂଚନା ମାର୍ଚ୍ଚ 1, 1949 ରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ଅଧିସୂଚନା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଉଦ୍ଧୃତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, କାରଣ ଆମ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ଅଧିସୂଚନାର ବୈଧତା । ଅଧିସୂଚନାକୁ ପଠନ କରାଗଲା :

"ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 (ଓଡ଼ିଶା ଅଧିନିୟମ XIV/1947) ର ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ପରି, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1949 କୁ ସେହି ତାରିଖ ଭାବରେ ଘୋଷାଣା କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଛନ୍ତି, ଯେଉଁଠାରୁ 1949 ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା, ଉକ୍ତ ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ।

ଅଧିନିୟମର ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । "ବ୍ୟବସାୟୀ" ଶବ୍ଦଟି ଧାରା 2 (c) ରେ ଏହି ଭଳି ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି :

" 'ବ୍ୟବସାୟୀ'ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ କମିସନ, ପାରିଶ୍ରମିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ଯୋଗାଣର ବ୍ୟବସାୟ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏଥିରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଯୌଥ ପରିବାର, ଏବଂ କୌଣସି ସମାଜ, ସମିତି କିମ୍ବା ସଂଘ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯାହା ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ଯୋଗାଣ କରେ; ।""ବର୍ଷ" ଶବ୍ଦଟି ଧାରା 2 (j) ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ, ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ଅବଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛନ୍ତି ଯେ ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 1 ତାରିଖର ଅଧିସୂଚନା ଏକ ବେଆଇନ ଅଧିସୂଚନା ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ଅବଧିରେ ହୋଇଥିବା କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସେହି ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ନଥିଲେ । ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଅଧିସୂଚନା ଅବୈଧ ବୋଲି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କାହିଁକି କହିଛନ୍ତି ତାହାର କାରଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ର ଯୋଜନା ହେଉଛି, ପ୍ରଥମତଃ, ଏକ ତାରିଖ ସ୍ଥିର କରିବା, ଯେପରିକି ଅଧିସୂଚନା ତାରିଖର ତିରିଶ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ହୋଇନଥିବ, ଯେଉଁଠାରୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଆରମ୍ଭ ହେବ; ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ପ୍ରତ୍ୟେକ

ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ ଲାଗୁ କରିବା ଯାହାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 5, 000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ବିକ୍ରୟ କାରବାର ଉପରେ ଥାଏ, ଯାହା ଅଧିସୂଚିତ ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥାଏ (ଯାହା ଅଧିନିୟମର ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ ଆବଶ୍ୟକ); କିନ୍ତୁ କେଉଁ ବର୍ଗର ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଉପରେ ଟିକସ ଲାଗୁ ହେବ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ, ଉପଧାରା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଧି ହେଉଛି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଠିକ୍ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ । ତେଣୁ, ଏହି ଉପଧାରାରେ ଦୁଇଟି ବିଷୟ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଏ, ଯେଉଁଥିରୁ ଗୋଟିଏକୁ 'ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତାରିଖ ଏବଂ ଅନ୍ୟଟିକୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅବଧି' କୁହାଯାଇପାରେ । ଯେତେଦୂର ଓଡ଼ିଶାର ପୁରୁଣା ପ୍ରଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନଥିଲା । ଏହି ଅଧିସୂଚନା 1947 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30 ତାରିଖକୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତାରିଖ ଭାବେ ସ୍ଥିର କରିଥିଲା ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ପୁରୁଣା ପ୍ରଦେଶରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଠିକ୍ ପୂର୍ବ ବର୍ଷଟି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅବଧି ଥିଲା, ଯଥା, ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 1946-47, ଅର୍ଥାତ୍ ଏପ୍ରିଲ 1, 1946ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1947 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ତେଣୁ 1946-47 ରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, 1947 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30 ତାରିଖ ପରେ ଓଡ଼ିଶାର ପୁରୁଣା ପ୍ରଦେଶରେ ବିକ୍ରୟ କାରବାର ଉପରେ ଟିକସ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ଧାରା 4ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ବାଧ ହେବେ । ଅବଶ୍ୟ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଅଧିସୂଚନା, ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1949 କୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତାରିଖ ଭାବରେ ସ୍ଥିର କରିଥିଲା; କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ଦାୟିତ୍ୱର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହେବେ ସେହି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ବର୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ, ଏହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1949 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷକୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅବଧି ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା । ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏହା ଏକ ଭୁଲ ଥିଲା, କାରଣ ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷ ହେଉଛି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଡିସେମ୍ବର 14, 1948 କିମ୍ବା ମାର୍ଚ୍ଚ 1, 1949 ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ଠିକ୍ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଥିଲା 1947-48, ଅର୍ଥାତ୍ ଏପ୍ରିଲ 1, 1947 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1948 । ଏହି ଅଧିସୂଚନା ଉପ-ଧାରା ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରଖିଥାଆନ୍ତା, ଯଦି ଏହା 1948 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ତାରିଖରେ ଶେଷ ହେଉଥିବା ବର୍ଷ (1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ପରିବର୍ତ୍ତେ)କୁ ଧାରା 4ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରୁଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ବର୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥାନ୍ତା । ଅଧିସୂଚନାରେ ଏହି ତ୍ରୁଟି ହେଉଛି ସେହି ଆଧାର ଯାହା ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ସମୟର ଦୁଇଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅବୈଧ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ବିନା ଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିବା ବିଦ୍ୱାନ ସଲିସିଟର-ଜେନେରାଲ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ ଅଧିସୂଚନାରେ ଏକ ଭୁଲ କରାଯାଇଥିଲା । ତେବେ, ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି-ପ୍ରଥମତଃ, ଭୁଲଟି

1958

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ
ବନାମ
ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ଏସ୍. କେ. ଦାସ

ଗୁରୁତ୍ୱହୀନ ଥିଲା ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ଅବଧି ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଥିଲା । ଭୁଲଟି ଗୁରୁତ୍ୱହୀନ ବୋଲି ପ୍ରଥମ ତର୍କ ବିଷୟରେ ସେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଅଧିସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ, ଏବଂ ଅଧିସୂଚନାରେ କୌଣସି ଭୁଲ ଏପରି ଦାୟିତ୍ୱକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିନଥିଲା; "ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଭୁଲ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବା ଶବ୍ଦ ଏବଂ ସଂଖ୍ୟା କେବଳ ଉଦବୃତ୍ତାଂଶ ଥିଲା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଧିସୂଚନାରୁ ପୃଥକ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହି ତର୍କକୁ ଆମେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ । ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହେବା ପାଇଁ, ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବା ଏକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ପୂର୍ବ ଆବଶ୍ୟକତା, ଏବଂ ଯଦି ଅଧିସୂଚନା ଉପ-ଧାରାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଅନୁପାଳନ ନ କରେ, ତେବେ ଏହା ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପାଇଁ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଅଧିସୂଚନା କେବଳ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତାରିଖ ସ୍ଥିର କରିନଥିଲା, ବରଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରୁଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ବର୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅବଧି ସ୍ଥିର କରିଥିଲା । ଏପରି କରିବା ଦ୍ୱାରା, ଏହା ଏକ ଭୁଲ କରିଥିଲା, ଯାହାର ପରିଣାମ ଥିଲା ଯେ ଅଧିସୂଚନା ଆଇନର ଅନୁରୂପତାରେ ନଥିଲା । ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ଯେ ବିଦ୍ୱାନ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ଏହାକୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରାଯାଇପାରିବ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ, ଆମେ ଦ୍ୱିତୀୟ ତର୍କକୁ ଆସୁଛୁ - ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ କି । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ଏପରି କରିନଥିଲେ, ଏବଂ ନିଜର ମତ ପାଇଁ ଦୁଇଟି କାରଣ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ : ଗୋଟିଏ ହେଲା ଯେ ଉପ-ଧାରା (1) ଏବଂ (2) ପାରସ୍ପରିକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ଉପ-ଧାରା (2) ର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଶବ୍ଦ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ "ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହାଙ୍କ ପାଇଁ ଉପ-ଧାରା (1) ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ ଇତ୍ୟାଦି" । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ଯଦି ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ଉପ-ଧାରା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଥାଆନ୍ତା; ତେଣୁ, ଉପ-ଧାରା (2) ର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଶବ୍ଦ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଉପ-ଧାରା ପ୍ରୟୋଗକୁ ବାରଣ କରିଥିଲା । ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିପାତରେ, ଏହି ମତରେ କିଛି ଶକ୍ତି ଥିବା ପରି ମନେ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଏକ ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପରେ ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ମତ ସଠିକ୍ । ଉପ-ଧାରା (1) ଏବଂ (2) କେବଳ ଏହି ଅର୍ଥରେ ପାରସ୍ପରିକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଯେ ସେମାନେ ସମାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ; ଅର୍ଥାତ୍, ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅବଧି ଭିନ୍ନ । ଉପ-ଧାରା (1) ର ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅବଧି ହେଉଛି "ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ" । ତେବେ ଉପ-ଧାରା (2) କୌଣସି ଅଧିସୂଚନା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ନାହିଁ, ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ ଅଟନ୍ତି, ଯାହା ସେହି

ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରୁ ଲାଗୁ ହେବ, ଯେଉଁ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର ପ୍ରଥମେ 5, 000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା । ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ଉପ-ଧାରା (2) ର ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅବଧି ହେଉଛି ତାହାର ଠିକ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ, ଯେଉଁ ସମୟରେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର ପ୍ରଥମେ 5, 000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା । ଦୁଇଟି ଉପ-ଧାରା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେଉଛି : ଉପ-ଧାରା (1) ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷ ହେଉଛି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ; କିନ୍ତୁ ଉପ-ଧାରା (2) ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷ ହେଉଛି ସେହି ବର୍ଷ ଯେଉଁଥିରେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର ପ୍ରଥମେ 5,000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା । ଆମେ ସହମତ ଯେ ସମାନ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଉଭୟ ଉପ-ଧାରା (1) ଏବଂ (2) ଲାଗୁ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, କାରଣ ଉପ-ଧାରା (2) ରେ କୁହାଯାଇଛି-"ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହାଙ୍କ ପାଇଁ ଉପ-ଧାରା (1) ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ ଇତ୍ୟାଦି ।" ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଓଡ଼ିଶାର ପୁରୁଣା ପ୍ରଦେଶରେ ବର୍ଷ 1946-47 କୁ ନିଆଯାଉ । ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ ହେବାର ଠିକ୍ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଥିଲା, ଏବଂ ଉପ-ଧାରା (1) ସେହି ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର ପ୍ରଥମେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା, ସେହି ବର୍ଷ 5, 000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା ; ଉପ-ଧାରା (2) ଏହିପରି ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହୋଇନଥିଲା, ଯଦିଓ ସେମାନଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର ସେହି ବର୍ଷରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା ; କାରଣ ଯେଉଁଠାରେ ଉପ-ଧାରା (1) ଲାଗୁ ହୁଏ, ସେଠାରେ ଉପ-ଧାରା (2) ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ମାମଲା କ'ଣ ରହିଛି ? ପଲାହାରା ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଠିକ୍ ପୂର୍ବ ବର୍ଷଟି ଥିଲା 1947-48, ଏବଂ ଉପ-ଧାରା (1) ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଥାଆନ୍ତା ଯଦି ଅଧିସୂଚନାଟି ସେହି ବର୍ଷ ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ତାହା ହେଲା ନାହିଁ, ଏବଂ ଏହାର ପରିଣାମ ହେଲା ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର 1947-48 ରେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ନଥିଲା । ଯାହା ମିଳିଥିଲା ତାହା ହେଉଛି ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର 1948-49ରେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ଅର୍ଥାତ୍ 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ତାରିଖରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷ, ଯାହା ପଲ୍ଲାହାରା ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଠିକ୍ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ନଥିଲା । ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ଉପ-ଧାରା (1) ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନଥିଲା; କିନ୍ତୁ ସେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଉପ-ଧାରା (2) ଅଧୀନରେ ଆସିଥିଲେ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 1 ତାରିଖରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1949 ସୁଦ୍ଧା, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର 5, 000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା। । ତେଣୁ ସେ ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଥିଲେ, ଯାହା 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ତାରିଖର ଠିକ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ ଅର୍ଥାତ୍ 1949 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 1 ତାରିଖ ଠାରୁ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ତରଫରୁ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ ଉପ-ଧାରା (2) ରେ 'ପ୍ରଥମ' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ

1958
——
ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ
ବନାମ
ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.
——
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ଏସ୍. କେ. ଦାସ

'ପ୍ରଥମ' । ଏହାକୁ ଠିକ୍ ବୋଲି ଧରିନେଲେ ମଧ୍ୟ, ଉତ୍ତରଦାତା ତଥାପି ଉପ-ଧାରା (2) ଅଧୀନରେ ଆସନ୍ତି; କାରଣ ଏହି ଅଧିନିୟମ 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 1 ତାରିଖରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର ପ୍ରଥମେ 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ତାରିଖରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷରେ 5,000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା, ଯାହା ଏହି ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ ହେବା ପରେ ଥିଲା ।

ତେଣୁ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଏହି ମାମଲାରେ ଉପ-ଧାରା (2) ର ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ହୋଇଛି ଏବଂ ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ଅବଧି ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4ର ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ବୈଧ ଭାବରେ କରାଯାଇଥିଲା । ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଅବୈଧ ଅଧିସୂଚନାର ପ୍ରଭାବ ଏହା ଥିଲା ଯେ ଏହି ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ନଥିଲା, ଏବଂ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀ ସେହି ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀ ଯିଏ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଉପ-ଧାରା (2) ଅଧୀନରେ ଆସିଥିଲେ, ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନ ଥିଲେ । ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ, ଯଦି ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥାଆନ୍ତେ, ତେବେ ଯାହା ହୋଇଥାଆନ୍ତା, ତା'ଠାରୁ ଆହୁରି ଖରାପ ସ୍ଥିତି ହୋଇ ନପାରେ ।

ଏବେ ଆମେ ସମ୍ବିଧାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ଆଡ଼କୁ ଯିବା । ଯେଉଁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆଧାରରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଅବଧି ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶକୁ ଅବୈଧ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ, ତାହା ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ମୋଟର୍ସ (ଭାରତ) ଲିମିଟେଡ[1] ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟ କହିଛନ୍ତି :

"ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286ରେ ଖଣ୍ଡ (1) କୌଣସି ରାଜ୍ୟକୁ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଲାଗୁ କରିବା ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇଛି, ଯଦି ଅନୁଚ୍ଛେଦର ଖଣ୍ଡର ବର୍ଣ୍ଣିତରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ପରି ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ବିକ୍ରୟ ହୋଇନଥାଏ । ସେହିଭଳି, ସେହି ଅନୁଚ୍ଛେଦର ଖଣ୍ଡ (2) ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ବ୍ୟାପାର କିମ୍ବା ବାଣିଜ୍ୟ ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଲଗାଇବାରେ ରାଜ୍ୟର କ୍ଷମତାକୁ ସୀମିତ କରିଥିଲା । ନିଃସନ୍ଦେହ, ସେହି ଖଣ୍ଡର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଏକ ଆଦେଶ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1951 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହିପରି ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ସଞ୍ଚୟ କରିପାରିବ । ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସଦ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି A.I.R. (1953) S.C. ରେ ପୃ. 252 ଅନୁଚ୍ଛେଦର ଏହି ଦୁଇଟି ଖଣ୍ଡର ପ୍ରକୃତ ପରିସର

(1) [1953] S.C.R. 1069

ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଇନ ସ୍ଥିର କରିଛି । ଯେଉଁଠାରେ ବିକ୍ରୟ କାରବାର ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ଉପାଦାନକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯଦି କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀ ବିତରଣ କରାଯାଏ, ସେହି ରାଜ୍ୟ ଏକାକୀ ସେହି ଅନୁଚ୍ଛେଦର ଖଣ୍ଡ (1) ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଲଗାଇପାରିବେ ଏବଂ ଏକ ଆଇନଗତ କଳ୍ପନା ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରୟ 'ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ବିକ୍ରୟ' ହୋଇଯାଏ । ଅନୁଚ୍ଛେଦର 286 ର ଖଣ୍ଡ (2) ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ଉପାଦାନ ସହିତ ଜଡିତ ବିକ୍ରୟ କାରବାର ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଯାହା ସେହି ଅନୁଚ୍ଛେଦର ଖଣ୍ଡ (1) ର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆସେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାର ସ୍ୱୀକୃତ ତଥ୍ୟ ଉପରେ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 ର ଖଣ୍ଡ (1) ଲାଗୁ ହେବ । ବିକ୍ରୟ ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ଉପାଦାନକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଅତଏବ କ୍ରେତାମାନେ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ଅଛନ୍ତି, ମୂଲ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀ ବିତରଣ କରାଯାଏ । ତେଣୁ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 ର ଖଣ୍ଡ (1) ଅନୁଯାୟୀ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏପରି ବିକ୍ରୟ କାରବାର ଉପରେ ଟିକସ ଲଗାଇବାକୁ ସକ୍ଷମ ନୁହଁନ୍ତି ।

ବେଙ୍ଗଲ ଇମ୍ୟୁନିଟି କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ(1) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପରବର୍ତ୍ତୀ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ବିଦ୍ୱାନ ସଲିସିଟର୍ ଜେନେରାଲ୍ ଯଥାର୍ଥରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ, ଯାହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କର ରାୟ ଦେବା ସମୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା, ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 ର ଖଣ୍ଡ (2) ରାଜ୍ୟର କ୍ଷମତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିନଥିଲା ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିବା ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତିରୁ *ୟୁନାଇଟେଡ୍ ମୋଟର୍ସ ମାମଲା* (2)ରେ ପ୍ରକାଶିତ ମତକୁ ନିଷ୍କ୍ରାନ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଖଣ୍ଡ (1)ର ବ୍ୟାଖ୍ୟାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବା ପ୍ରକାରର ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀ ବିତରଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ପ୍ରଭାବ ଏହା ଥିଲା ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 (2) ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକରୁ ଏପରି କାରବାରକୁ ରକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ବିଦ୍ୱାନ୍ ସଲିସିଟର୍-ଜେନେରାଲ୍ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆଧାରରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ, ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଜାରି ରଖିବା ଆଦେଶ 1950 ଅନୁଯାୟୀ ବୈଧ ବୋଲି ଧରାଯିବା ଉଚିତ, ଯଦିଓ ବିକ୍ରୟ ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ବ୍ୟାପାର କିମ୍ବା ବାଣିଜ୍ୟ ସମୟରେ ହୋଇଥିଲା । ଏଠାରେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 372 ର ଖଣ୍ଡ (2) ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆଇନ (ତୃତୀୟ ସଂଶୋଧନ)ର ଉପଯୋଗୀକରଣ ଆଦେଶ, 1951 ଦ୍ୱାରା, 1950 ଜାନୁଆରୀ 26 ରୁ ସମ୍ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଏହାକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ

(1) [1955] 2 S.C.R. 603
(2) [1953] S.C.R. 1069

1958
ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ
ବନାମ
ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ଏସ୍. କେ. ଦାସ

ଅଧିନିୟମରେ ଧାରା 30 ଯୋଡ଼ା ଯାଇଥିଲା । ଧାରା 30 ଯାହା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 କୁ ପୁନଃ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା, ଯାହା ସେତେବେଳେ ଥିଲା, ଏହି ଭଳି ସର୍ତ୍ତରେ ଥିଲା -

"30. (1) ଏହି ଆଇନରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ -

(a) ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ଉପରେ କୌଣସି ଟିକସ ଲାଗୁ କରାଯିବ ନାହିଁ

(i) ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବାହାରେ ହୋଇଥାଏ; କିମ୍ବା

(ii) ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ଭାରତର ରାଜ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଦ୍ରବ୍ୟର ଆମଦାନୀ କିମ୍ବା ରପ୍ତାନୀ ସମୟରେ ହୋଇଥାଏ;

(b) 1951 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ 31 ତାରିଖ ପରେ, କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟର ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ, ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ବ୍ୟାପାର କିମ୍ବା ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର ସମୟରେ ଏପରି ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ହୋଇଥାଏ, ସଂସଦ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟଥା ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବ, ତାହା ବ୍ୟତୀତ ଲାଗୁ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

(2) ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286ରେ ଖଣ୍ଡ (1) ର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଉପ-ଧାରା (1)ର ଖଣ୍ଡ (a)ର ଉପ-ଖଣ୍ଡ (i) ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ।"

ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ *ବେଙ୍ଗଲ ଇମ୍ୟୁନିଟି ନିଷ୍ପତ୍ତି* (1)ପ୍ରକୃତରେ ବିଦ୍ୱାନ ସଲିସିଟର-ଜେନେରାଲଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ ଯେ ସମ୍ବିଧାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧି ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବୈଧ ଥିଲା । ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଏହା ଥିଲା ଯେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବାହାରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ବିତରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286ରେ ଖଣ୍ଡ (1)(a) ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସହିତ ପଠନ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 30 ଅନୁଯାୟୀ, ବିକ୍ରୟ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ବେଙ୍ଗଲ ଇମ୍ୟୁନିଟି ନିଷ୍ପତ୍ତି (1) ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା ଯେହେତୁ ଏହା ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଦ୍ୱାରା ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ବିକ୍ରୟକୁ ଅନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ବିକ୍ରୟରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରାଯାଇଥିଲା; କିନ୍ତୁ ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ନିଷେଧାଦେଶ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର

(1) [1955] 2 S.C.R. 603

କ୍ଷମତା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇପାରେ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286ରେ ବିଭିନ୍ନ ଖଣ୍ଡ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, *ବେଙ୍ଗଲ ଇମ୍ୟୁନିଟି ନିଷ୍ପତ୍ତି* ([1]) ର ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ରାୟରେ ଏହା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା :

"ଏହି ନାନା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଆବୃତ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ପରିସର ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ପୃଥକ ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନ ଅଟନ୍ତି । ସେମାନେ ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କ୍ରୟର ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସହିତ କାରବାର କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ, ତଥାପି, ସେମାନେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଜଣଙ୍କର ଅନ୍ୟ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ନୁହଁନ୍ତି । ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବୈଧାନିକ କ୍ଷମତା ଏହି ପ୍ରତିବନ୍ଧକଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ କିମ୍ବା ଏକାଧିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇପାରେ । ତେଣୁ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ଜଣେ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିହାରର ଜଣେ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ବୋଲି ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷିତ ସାମଗ୍ରୀର ବିକ୍ରୟ ମାମଲାଟିକୁ ନିଅନ୍ତୁ, ଯେଉଁଥିରେ ବିହାର ରାଜ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଏପରି ବିକ୍ରିର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରକୃତରେ ସାମଗ୍ରୀ ବିତରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସମ୍ମତି ବିନା ଏହି ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଆଇନ ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ହେବ, କାରଣ (1) ଏହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 (1)(a) ର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିବ, କାରଣ ଖଣ୍ଡ (1)(a) ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଆଧାରରେ ଏହି ବିକ୍ରୟ ରାଜ୍ୟର କ୍ଷେତ୍ର ବାହାରେ ହୋଇଛି, (2) ଏହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 (2) ର ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିବ, କାରଣ ଏହି ବିକ୍ରୟ ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ବ୍ୟାପାର କିମ୍ବା ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର ସମୟରେ ହୋଇଛି ଏବଂ (3) ଏପରି ଆଇନ ମଧ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 (3) ର ବିପରୀତ ହେବ, କାରଣ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସାମଗ୍ରୀ ଅଟେ ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286ରେ ଖଣ୍ଡ (3) ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ ଆଇନର ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା । ଏହା ସେହି ଅନୁଚ୍ଛେଦର ସାଧାରଣ ଯୋଜନା ବୋଲି ଆମେ ମନେ କରୁ "। (ବିବୃତିର ପୃ. 638-639 ଦେଖନ୍ତୁ) ।

ବିବୃତିର ପୃ. 647 ରେ, ଏହା ଆହୁରି ଅବଲୋକନ କରାଯାଇଥିଲା -

"ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 ର ଅନେକ ଅଂଶର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଯଥା, ଖଣ୍ଡ (1) (a), ଖଣ୍ଡ (1) (b), ଖଣ୍ଡ (2) ଏବଂ ଖଣ୍ଡ (3) ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟ ସହିତ ମୁକାବିଲା କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ତେଣୁ, ଗୋଟିଏକୁ ଅନ୍ୟଟିରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କିମ୍ବା ପଢ଼ାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନୂତନ ଯୁକ୍ତିତର୍କ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ଅବସରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଆଲୋଚନାର ଆଲୋକରେ ଏକ ଯତ୍ନଶୀଳ ଏବଂ ଉତ୍କଣ୍ଠାପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାର ଉପରେ ଆମେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ମତ ରଖିଛୁ ଯେ ଖଣ୍ଡ (1)(a) ରେ ଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟାକୁ ବୈଧ ଭାବରେ ଖଣ୍ଡ (2) କୁ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଏହାର ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ଭାବରେ

1958
ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ ବନାମ ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ଏସ୍. କେ. ଦାସ

ବିସ୍ତାର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଖଣ୍ଡ (2) ର ପରିସରକୁ ହ୍ରାସ କିମ୍ବା ସୀମିତ କରିବା ଭାବରେ ପଢାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ସମ୍ପର୍କରେ ପୃ. 656ରେ କୁହାଯାଇଛି :

"ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯିବ ଯେ ସେହି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାକୁ ଥିଲା "ଯଦିଓ ଏପରି ଟିକସ ଲାଗୁ କରିବା ଏହି ଖଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବିପରୀତ ଅଟେ" । ଏହି ଅନାବଶ୍ୟକ ଖଣ୍ଡ, ଖଣ୍ଡ (1) କୁ କୌଣସି ସର୍ତ୍ତରେ ଆଦୌ ଅଧିକ୍ରାନ୍ତ କରେ ନାହିଁ ତେଣୁ, ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିଗତରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ସ୍ୱଷ୍ଟୀକରଣ ସହିତ ପଠନ କରାଯାଇଥିବା ଖଣ୍ଡ (1)(a) ର ନିଷେଧର ବିଷୟ ଥିଲା ।

"ତେଣୁ, ସ୍ୱଷ୍ଟତଃ, *ବେଙ୍ଗଲ ଇମ୍ୟୁନିଟି ନିଷ୍ପତ୍ତି* [(1)]ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ମାମଲାରେ ସମ୍ବିଧାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧି ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 286 ର ଖଣ୍ଡ (1)(a) ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 30 (1)(a)(i) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ବାହାରେ ବୋଲି ଧରାଯାଇଥିଲା ।

ତେଣୁ, ଏହାର ପରିଣାମ ହେଉଛି ଯେ ଆମ ବିଚାରରେ ଏହି ଆବେଦନ ଆଂଶିକ ଭାବେ ସଫଳ ହେବା ଉଚିତ, କାରଣ ଆମେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରୁ ଯେ ପ୍ରାକ-ସମ୍ବିଧାନ ସମୟର ଦୁଇଟି ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ଆକଳନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ବୈଧ ଥିଲା ଏବଂ ସମ୍ବିଧାନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧି ପାଇଁ ଆକଳନ ଅବୈଧ ଥିଲା । ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକର ବିଭାଜିତ ସଫଳତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆମେ ଆହୁରି ଭାବୁଛୁ ଯେ ସେମାନେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସରକାର - ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ଏକ ଅଂଶରେ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଏକ ସଂସ୍ଥା ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ସାମନ୍ତବାଦୀ ରାଜ୍ୟ ଥିଲା । 1948 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 1 ତାରିଖରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସହ ହୋଇଥିବା ଏକ ରାଜିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ପାଲଲହରା ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ମିଶିଥିଲା । ଡିସେମ୍ବର 14, 1948 ରେ, ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରାଦେଶିକ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ଧାରା 4 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ଅନୁଯାୟୀ ଏବଂ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମତିରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 (ଓଡ଼ିଶା XIV/1947) କୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡିକ ପୂର୍ବରୁ ପାଲଲହରା ସମେତ ସାମନ୍ତବାଦୀ ରାଜ୍ୟ ଗଠନ କରିଥିଲା, ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିଲା, ସେହି ଅଞ୍ଚଳଗୁଡିକ ପାଇଁ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିଥିଲେ, ଯାହା ଓଡ଼ିଶା

---
(1) [1955] 2 S.C.R. 603

ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଦ୍ଵାରା ପାରିତ ହୋଇଥିଲା । 1949 ଜୁଲାଇ 1ରୁ 1950 ଡିସେମ୍ବର 31 ମଧ୍ୟରେ ପାଞ୍ଚଟି ତ୍ରୟମାସିକ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ସେମାନଙ୍କ ବିକ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପାଇଁ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ସେମାନେ ଆକଳନର ମୂଳ ଆଦେଶରୁ ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଅଧିନିୟମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଅସଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ଏହାପରେ ସେମାନେ ନଭେମ୍ବର 11,1952 ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ, ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ, ଟିକସ ଆଦାୟ କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନକରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରୁ ଦୂରେଇ ରହିବାକୁ ଏବଂ ଏହିପରି ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକୁ ମଧ୍ୟ ନିଷେଧ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଏପ୍ରିଲ 12, 1955 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟ ଦ୍ଵାରା, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶକୁ ବାତିଲ କରିଦେଇଥିଲେ । ସେହି ରାୟରୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଆସିଛି ।

ଏହି ରାୟ ରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନଟି ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉଛି ତାହା ହେଉଛି ଏହି ମାମଲାରେ ଥିବା ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ କି ଏବଂ ଯାହା ବିଷୟରେ ମୁଁ କିଛି ସମୟ ପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବି । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଯେଉଁସବୁ ଧାରା ଅଧୀନରେ ଟିକସ ଆଦାୟ କରାଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ସେଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି :

ଧା.1. (1) ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 କୁହାଯାଇପାରେ ।

(2) ଏହା ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶକୁ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ କରେ ।

(3) ଏହି ଧାରା ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ଏବଂ ଏହି ଅଧିନିୟମର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତାରିଖରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ।

ଧା.2. ଏହି ଅଧିନିୟମରେ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଷୟ କିମ୍ବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କିଛି ବିରୁଦ୍ଧ ବିଷୟ ନାହିଁ, -

....

(j) "ବର୍ଷ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ।

ଧା. 4. (1) ଧାରା 5, 6, 7 ଏବଂ 8 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି ଏବଂ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର, ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ଵାରା, ଉକ୍ତ ଅଧିସୂଚନା ତାରିଖର ତିରିଶ ଦିନ ପରେ ତାରିଖ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ, ସେହି ତାରିଖ ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର

ଏହି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ଏହିପରି ସୂଚିତ ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବେ :

ପରନ୍ତୁ, ଯେଉଁ ଚୁକ୍ତିନାମା ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ସନ୍ତୁଷ୍ଟିକୁ ଦର୍ଶାଇ ସୂଚିତ ତାରିଖ କିମ୍ବା ତା' ପୂର୍ବରୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥାଏ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିକ୍ରି ଉପରେ ଟିକସ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ।

(2) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଯାହାଙ୍କ ପାଇଁ ଉପ-ଧାରା (1) ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ, ସେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବେ, ଯେଉଁ ବର୍ଷ ତାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର ପ୍ରଥମେ 5, 000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା, ତାହାର ଠିକ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ଏହା ଲାଗୁ ହେବ ।

(3) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯିଏ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେ କ୍ରମାଗତ ତିନି ବର୍ଷର ସମାପ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ, ଯେଉଁ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର 5, 000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମା ଶେଷ ହେବା ତାରିଖ ପରେ ଏପରି ଅତିରିକ୍ତ ଅବଧି ଏବଂ ଏହି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରେ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ସମାପ୍ତ ହେବ ।

(4) ଉପ-ଧାରା (3) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଯେଉଁ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର ପୁଣି ଥରେ 5, 000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ, ତାହାର ତୁରନ୍ତ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର ଆରମ୍ଭରୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପୁନର୍ବାର ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବେ ।

ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ଅର୍ଥ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟବସାୟୀ ଅଟନ୍ତି । "କାରବାର" ଶବ୍ଦଟି ଅଧିନିୟମରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି କିନ୍ତୁ ଏହି ରାୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଏହାକୁ ଏହାର ଲୋକପ୍ରିୟ ଅର୍ଥରେ ନିଆଯାଇପାରେ । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5, 6, 7 ଏବଂ 8କୁ ବିଚାର କରିବା ମଧ୍ୟ ଅନାବଶ୍ୟକ, କାରଣ ଏହି ଆବେଦନରେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇନାହିଁ ।

ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ସେହି ତାରିଖର ଅଧିସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 1 ଡିସେମ୍ବର 14, 1948 ରେ ପଲ୍ଲହରା ଆର୍କାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 1 ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 1 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା ସଂଖ୍ୟା 2267/F

ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ଅଧିସୂଚନା, ସେହି ତାରିଖକୁ ଏକ ତାରିଖ ଭାବରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ଯେଉଁ ଦିନ ପଲାହାର ଆର୍କାରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ । ଏହା ବିବାଦରେ ନାହିଁ ଯେ 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 1 ତାରିଖକୁ ପାଲଲହରା ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତାରିଖ ଭାବେ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହା ହେଉଛି ଓଡ଼ିଶା ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମ, 1937ର ଧାରା 2 (8) ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ଅଧିନିୟମର ଆରମ୍ଭର ସଂଜ୍ଞାର ପରିଣାମ । ଯେପରି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିବ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା ଅଧୀନରେ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଏକ ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥିଲା । ପୂର୍ବରୁ ସାମନ୍ତବାଦୀ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ଏକ ତାରିଖ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସରକାର ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ ଯେ ଏହି ତାରିଖର ଘୋଷାଣା ଏହି ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏକ ଘୋଷାଣା ହେବ ନାହିଁ । ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ମାମଲା ଏହି ଆଧାରରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିଛି ଯେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ନିଯୁକ୍ତି ଉପଯୁକ୍ତ ନିଯୁକ୍ତି ନଥିଲା । ବାସ୍ତବରେ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 1 ତାରିଖରେ ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ତାରିଖ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ, ପୂର୍ବରୁ ପଲାହାର ରାଜ୍ୟ ସମେତ ସାମନ୍ତବାଦୀ ରାଜ୍ୟ, ଯାହା ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ସଂଖ୍ୟା 2269/F ଜାରି କରିଥିଲେ । ସେହି ଅଧିସୂଚନା ଏହି ଭଳି ଭାବରେ ଅଛି :

ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1947 (ଓଡ଼ିଶା ଅଧିନିୟମ XIV/1947) ର ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟଗୁଡିକ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ପରି, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1949 କୁ ସେହି ତାରିଖ ଭାବରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ, ଯେଉଁଠାରୁ 1949 ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା, ଉକ୍ତ ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଭାବି ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ।

ତେଣୁ ଏହା ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ ପାଲଲହରା ଅଞ୍ଚଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 1, 1949 ରେ ଦୁଇଟି ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଦ୍ୱାରା ଧାରା 1 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଧାରା 4 (1) ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଏକ ଦିନ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଯେଉଁ ଧାରାଗୁଡ଼ିକ ଅଧୀନରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଏବଂ (2) । ମୁଁ କହିଛି ଯେ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ମୁଖ୍ୟତଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ କାରଣ ଯଦି ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ନହୁଏ ତେବେ ଏହି

1958

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ,
କଟକ
ବନାମ
ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ସରକାର

ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଥରେ ଏହି ଉପ-ଧାରାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବା ପରେ, ସେହି ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ଉପ-ଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ କେତେକ କ୍ରମାଗତ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାରି ରହିଥାଏ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଏହା ସେହି ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହା ଉପ-ଧାରା (4) ଅନୁଯାୟୀ ପୁନର୍ବାର ପୁନଃପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ହୋଇପାରିବ । ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପ-ଧାରା (1) ଏବଂ (2) ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇନାହିଁ, ଉପ-ଧାରା (3) ଏବଂ (4) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ନାହିଁ । ମୁଁ ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନଟି ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉଛି ତାହା ହେଉଛି ଏହି ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) କିମ୍ବା ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ କି ?

ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ଧାରା 4ର ଉପ-ଧାରା (1) ଉପରେ ବିଚାର କରିବି । ଏହି ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହେବା ପାଇଁ ସେଥିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତାରିଖ ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ, ଏକ ତାରିଖ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 1 ତାରିଖର ଅଧିସୂଚନା ସଂଖ୍ୟା 2269/F ଦ୍ୱାରା ଏପରି ଏକ ତାରିଖ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଅଧିସୂଚନାଟି ଅବୈଧ ଏବଂ ତେଣୁ ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ତାରିଖ ସ୍ଥିର କରାଯାଇ ନାହିଁ । ମୁଁ ଭାବୁଛି ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଠିକ୍ । ଏହି ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ, ସ୍ଥିର ହେବା ତାରିଖରେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ସେହି ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି, ଯଦି ଏହି ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ ହେବାର ଠିକ୍ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଅଧିନିୟମ ମାର୍ଚ୍ଚ 1, 1949 ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା, ଏବଂ ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ଏକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଧାରା 2 (j) ଅନୁଯାୟୀ ମନସ୍ଥ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ବର୍ଷ, ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ 1947-48 ହେବ । ତେଣୁ, ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ, ତାଙ୍କର 1947-48 ବର୍ଷ ପାଇଁ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ କାରବାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ । କିନ୍ତୁ ଅଧିସୂଚନାରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର ମାର୍ଚ୍ଚ 31, 1949 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ବର୍ଷ 1948-49ରେ, 5,000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଛି, ଏଥିରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବେ । ତେଣୁ ଏହି ଅଧିସୂଚନା ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ ଶବ୍ଦ "ଯାହାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ତାରିଖରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷରେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା," ଅଧିସୂଚନାରେ ଏହା କେବଳ ଉଦବୃତ୍ତ ଅଟେ କାରଣ ସେମାନେ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଯେ କେଉଁ ବ୍ୟବସାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବେ ଏବଂ ଏହି ଧାରା ଏହା କହିବା ଆବଶ୍ୟକ କରିନଥିଲା । ତେଣୁ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଅଣଦେଖା କରାଯିବା

ଉଚିତ ଏବଂ ଏହା ପରେ ଅଧିସୂଚନା ଅଣଆପତ୍ତିଜନକ ହୋଇଯିବ । ଏହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ସମ୍ଭବ, ଏଥିରେ ମୁଁ ଏକମତ ହୋଇପାରିବି ନାହିଁ । ଏହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଅଧିସୂଚନା ଗୋଟିଏ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ବିନା ଏକ ଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ ହେଉଛି । ଜାରି କରିଥିବା ଅଧିସୂଚନା ଉପରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଏବେ ଏହା କହିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ଏହାର ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ବ୍ୟତୀତ ଏହାର ଅନ୍ୟ ଏକ ଅର୍ଥ ବହନ କରେ । ଏହା କହିବା ପରେ ଯେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହାର କାରବାର ବର୍ଷ 1948-49 ରେ 5, 000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଛି, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ତାରିଖ ପରେ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସରକାର ଏବେ ସେଥିରୁ ଫେରିପାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ କହିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ ହେବେ, ଯଦିଓ ସେହି ବର୍ଷ ତାଙ୍କ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ନଥିଲା । ସରକାର କୌଣସି ବର୍ଷ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି କି ଯେଉଁଥିରେ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହେବ, ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ଟିକସ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି କରିବା କିମ୍ବା ନକରିବା ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ । ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଅଧିସୂଚନା ଏକ ତାରିଖ ସ୍ଥିର କରିଛି କି ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟଭାବରେ ହୋଇନାହିଁ । ତେଣୁ ଏହି ଅଧିସୂଚନା ଖରାପ ଏବଂ ଏହାର କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ନାହିଁ । ଏହାର ପରିଣାମ ହେଉଛି ଯେ ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହା ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ଆସିପାରିବ ନାହିଁ । ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ଠିକ କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ । ଏହା ଏପରି ଥିଲା ଯେ ଏହି ଉପ-ଧାରାକୁ ଉପଯୋଗ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ଟିକସ ବସାଇବାକୁ ଦାବି କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଏହା ପରେ ଯୁକ୍ତି କରନ୍ତି ଯେ ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ତାରିଖ ସ୍ଥିର କରାଯାଇନଥିଲେ ମଧ ଯଦି ଏହା ଅଧୀନରେ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ଆଦୌ ଉଠୁନାହିଁ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କଠାରୁ ଏହା ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ତେବେ ସେମାନେ ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ କମ୍ ଦାୟୀ ନୁହଁନ୍ତି । ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ କେବଳ ସେତେବେଳେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ଯେତେବେଳେ ସେ "ଯାହାଙ୍କ ପାଇଁ ଉପ-ଧାରା (1) ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ" ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ "ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପ-ଧାରା (1) ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ" ଅର୍ଥ, "ଯିଏ ସେହି ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ନୁହଁନ୍ତି", ଉଭୟ ଉପ-ଧାରା ଗୋଟିଏ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଏକ ସମୟରେ ବଳବତ୍ତର ହୋଇଥିବାରୁ, ସେଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏକତ୍ର ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ଆବେଦନକାରୀମାନେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ହେଉଛନ୍ତି

1958

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ ବନାମ ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ସରକାର

ବ୍ୟବସାୟୀ ଯେଉଁମାନେ ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ନୁହଁନ୍ତି କାରଣ କୌଣସି ତାରିଖ ସ୍ଥିର କରାଯାଇ ନାହିଁ, ଏହା ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ମୁଁ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବି ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ନଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବେ, ଏପରି ଏକ ପରିସ୍ଥିତି କଳ୍ପନା କରାଯାଏ ଯେଉଁଥିରେ ପୂର୍ବ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଇପାରେ । ମୋ ମତରେ ଏହା କହିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଯେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ନୁହଁନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ ଏହା ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରେ ନାହିଁ, ଯେତେବେଳେ ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ବିଧାନ ପୁସ୍ତକରେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟହୀନ ଶବ୍ଦ ।

ପୁନଶ୍ଚ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ମୋ ମତରେ ଦୁଇଟି ଉପ-ଧାରାର ଯୋଜନା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିବା ପରି ମନେହୁଏ । ଉପ-ଧାରା (1) ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ତେଣୁ ଏକ ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେବା ପରେ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଏହା ଅଧୀନରେ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ, ଯଦି 1947-48 ରେ ସେମାନଙ୍କର କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ମନେକରନ୍ତୁ, ଏପରି କିଛି ବ୍ୟବସାୟୀ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କ କାରବାର 1947-48 ବର୍ଷରେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ନଥିଲା । ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ, ଉପ-ଧାରା (2) କେବଳ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ, ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବ, ଯାହାଙ୍କ କାରବାର ସେଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ବର୍ଷରେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏହା ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ ଉପ-ଧାରା (2) ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ, ବରଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ ବର୍ଗ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ ଏହି ଶ୍ରେଣୀର କିଛି କିମ୍ବା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଟିକସ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଠିକ୍ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଉପ-ଧାରା (2) ସବୁ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବା ସମ୍ଭବ ହେବ । ମୁଁ ଅନୁମାନ କରୁଛି ଯେ ଏହା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା । ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ପରିଣାମ ଏହା ହେବ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇନାହିଁ, "ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହାଙ୍କ ପାଇଁ ଉପ-ଧାରା (1) ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଏକ ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥାଏ, ଏହାର ଅର୍ଥ କେବଳ ସେହି ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ହେବେ ଯାହାଙ୍କ କାରବାର 1947-48 ରେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ନୁହେଁ । ମୋ ମନରେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଏହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଗର ଲୋକଙ୍କୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା । ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କି ନାହିଁ, ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ସମାନ ଶବ୍ଦ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗର ଲୋକଙ୍କୁ ସୂଚିତ କରିବ ବୋଲି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରାଯାଇ ପାରି ନଥାନ୍ତା । ଏହି ଯୋଜନାଟି ହେଉଛି ଯେ

କେତେକଙ୍କୁ ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ଏହା ଅଧୀନରେ ଉତ୍ତରଦାୟୀତ୍ୱରୁ ନିସ୍ତାର ପାଆନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ । ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉପ-ଧାରା (2) ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଇପାରେ ।

ମୋତେ ଲାଗୁଛି ଯେ ଯଦି ଉପ-ଧାରା (1) ଅଧୀନରେ ଏକ ତାରିଖ ଧାର୍ଯ୍ୟ ନହୋଇ ଉପ-ଧାରା (2) ଅଧୀନରେ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ, ତେବେ ଫଳାଫଳ ଅନିୟମିତ ହେବ । ଏହା ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଉଭୟ ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟୀ କରିବ ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଅଧିନିୟମ ଏପରି କିଛି କରିବାକୁ ଚାହୁଁନଥିଲା । ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଦେବ । ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ, ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ସେହି ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭ ହେବା ଦିନଠାରୁ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ, ଯେଉଁ ବର୍ଷ ତାଙ୍କ ମୋଟ କାରବାର ପ୍ରଥମେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ । ଯେଉଁ ବର୍ଷ ଠାରୁ ଏହା ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ, ସେହି ବର୍ଷ ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ ହେବା ପରେ ଏକ ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, କାରଣ ଅନ୍ୟଥା ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ଏକ ପିଛିଲା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବା ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଭାବିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ବର୍ଷଟି ସେହି ବର୍ଷର ତୁରନ୍ତ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ ହେବା ଉଚିତ ଯେତେବେଳେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ କାରବାର ପ୍ରଥମେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହେବ । ତେବେ, ଏହି ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷଟି ଅଧିନିୟମ ପରେ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, କାରଣ ଉପ-ଧାରା ଏହା କହିନାହିଁ । ଯଦି ଏପରି ବର୍ଷ ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ତାହା ମଧ୍ୟ ଉପ-ଧାରାକୁ ପିଛିଲା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବ ନାହିଁ, କାରଣ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ କେବଳ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଏବଂ ସେହି ବର୍ଷ କେବଳ ସେହି ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବ ଯାହା ଉପରେ ଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ : *ରାଣୀ ବନାମ ସେଣ୍ଟ ମେରୀର ବାସିନ୍ଦା, ହ୍ୱାଇଟ ଚାପେଲ* [1]ଦେଖନ୍ତୁ । ମୁଁ ସୂଚାଇପାରେ ଯେ ଯଦି ଏହି ମତ ଠିକ୍ ନୁହେଁ, ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇ ପାରିନଥାନ୍ତା, କାରଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ କାରବାର 1948-49 ପାଇଁ, 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିବା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା ଏବଂ ଏହି ବର୍ଷ ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇନଥିଲା ।

ଯଦି ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଯୁକ୍ତିରେ ଠିକ୍ ଅଛନ୍ତି, ତେବେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ କାରବାର 1948-49ରେ ପ୍ରଥମେ 5,000 ଟଙ୍କା ଅତିକ୍ରମ କରିଛି, ତେଣୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ

([1]) (1848) 12 Q.B 120,127:116 E.R 811,814

ଅର୍ଥାତ୍ 1949 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 1 ତାରିଖ ଠାରୁ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ସେମାନେ ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହୋଇଥିଲେ । ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଏହି ଦାୟିତ୍ୱ 1948-49 ବର୍ଷ ଶେଷ ହେବା ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କର କାରବାର ପ୍ରଥମେ 5,000 ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା, ଅର୍ଥାତ୍ ଏହା 1949 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 1 ତାରିଖରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା, ଯଦିଓ ଆକଳନ ପରେ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା, ତେବେ ବିକ୍ରୟ ପ୍ରଭାବ ପରେ ଏହା ସମୟ ସମୟରେ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏପ୍ରିଲ 1, 1949 ରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଦାୟିତ୍ୱ ସବୁ ସମୟ ପାଇଁ ଜାରି ରହିବ, କିନ୍ତୁ ଯଦି କ୍ରମାଗତ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ନୁହେଁ, ତା'ପରେ ଏହି ତିନି ବର୍ଷ ପରେ ଏବଂ ଆଗକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ପରେ ଉପ-ଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ଦାୟିତ୍ୱ ସମାପ୍ତ ହେବ । ଧରନ୍ତୁ ଯେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ତିନି ମାସ ଥିଲା । ତେଣୁ 1949 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 1 ତାରିଖରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଆସିବା ପରେ, ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ଅତିକମରେ ଜୁନ୍ 30, 1952 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ବିକ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା ଜାରି ରହିଥିଲା, ଏବଂ ଟିକସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ସମୟ ସମୟରେ ଏପରି ବିକ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ଦେବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ । ଏବେ ମନେକରନ୍ତୁ, 1949 ମସିହା ଜୁଲାଇ 1 ତାରିଖରେ ସରକାର ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରି ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ 1949 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 1 ତାରିଖକୁ ଏକ ତାରିଖ ଭାବେ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ତୁରନ୍ତ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହାଙ୍କ କାରବାର 1947-48 ରେ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, 1949 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 1 ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ସେହି ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । ଅନୁମାନ କରନ୍ତୁ ଯେ 1947-48 ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ଏହାପରେ ସେମାନେ 1949 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 1 ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । ଏହାର ପରିଣାମ ହେଉଛି ଯେ ଏହି ତାରିଖ ପରେ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଏକା ସମୟରେ ଉଭୟ ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । ମୁଁ କଳ୍ପନା କରିପାରିବି ନାହିଁ ଯେ ଏପରି ଏକ ପରିଣାମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ମୁଁ ଏବେ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ରଖିବି । ଉପ-ଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ, ଥରେ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବା ପରେ, ଏହା ତିନି ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିବ ଏବଂ ଆହୁରି ଅଧିକ ସମୟ, ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିବ, ଯାହାକୁ ତିନି ମାସ ବୋଲି ଆମେ ଧରିନେବୁ, ଯଦିଓ କାରବାର ଏହି ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ବର୍ଷ ପାଇଁ 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହେବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ ଏବଂ ତେବେ ଏହା ପରେ ଦାୟିତ୍ୱ ସମାପ୍ତ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30, 1949 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ତ୍ରୟମାସିକରେ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ମେ 31, 1951 ରେ

ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଥିଲା । ମୁଁ ଅନୁମାନ କରିବି ଯେ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ମନେକରନ୍ତୁ ଯେ 1949-50, 1950-51 ଏବଂ 1951-52 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ଥିଲା । ଏହି ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ 1952 ମସିହା ଜୁନ୍ 30 ତାରିଖରେ ସେମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏବେ ମନେକରନ୍ତୁ, 1951 ମସିହା ଜୁନ୍ 1 ତାରିଖରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ଜାରି ହେବାର ପରଦିନ, ଜୁଲାଇ 1, 1951କୁ ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ତାରିଖ ଭାବେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯେ 1947-48 ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ କାରବାର 5,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ସେମାନେ ତୁରନ୍ତ ଜୁଲାଇ 1, 1951 ପରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ, ଏବଂ ଏହିପରି ଦାୟିତ୍ୱ ପରେ ଉପ-ଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ 1951-52, 1952-53, 1953-54 ଏବଂ ଜୁନ୍ 30, 1954 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାରି ରହିବ । ସେତେବେଳେ ସ୍ଥିତି ଏହା ହେବ ଯେ ଉପ-ଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଜୁନ୍ 30, 1952 ରେ ସମାପ୍ତ ହେବ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ଏବଂ ଜୁନ୍ 30, 1954 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଜାରି ରହିବ । ତାହା ଏକ ଅବାସ୍ତବ ପରିଣାମ ହେବ ।

ଏହି ସମସ୍ତ କାରଣରୁ ମୋତେ ଲାଗୁଛି ଯେ ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ନାହିଁ, ଯଦି ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇନଥାଏ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ । ମୋ ମତରେ, ପ୍ରକୃତ କଥା ଏହା ଯେ ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଦାୟିତ୍ୱ, ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଠିକ୍ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର କାରବାର ଉପରେ ଉଠିବା, ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପରେ ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ତାରିଖ ସ୍ଥିର କରାଯିବ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ସୂଚିତ କରିବ ଯେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଯେ ଧାରା 4 ର ଉଭୟ ଉପ-ଧାରା (1) ଏବଂ (2) ଏକା ସମୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିବ । ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବା ପୂର୍ବରୁ ଉଠିବ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ତେଣୁ ମୁଁ କହିବି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ଟିକସ ଆଦାୟ କରିବାର ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ବାରରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ମୁଁ ଆବଶ୍ୟକ ମନେକରେନାହିଁ ।

ମୁଁ ଯେଉଁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଛି ତାହା ହେଉଛି ଆବେଦନଟି ବିଫଳ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଯିବ ।

1958
——
ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କଟକ
ବନାମ
ବି.ସି. ପଟେଲ ଏବଂ କୋ.
——
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ସରକାର

ଦୁଇ ବା ତତୋଽଧିକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୃହୀତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ - ଆବେଦନକୁ ଆଂଶିକ ଭାବେ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ଡିକ୍ରି, ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ଜୁନ୍ 30, 1950, ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30, 1950 ଏବଂ ଡିସେମ୍ବର 31, 1950 ରେ ଶେଷ ହେଉଥିବା ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକୁ ରଦ୍ଦ କରିଥାଏ, ତାହାକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30, 1949 ଏବଂ ଡିସେମ୍ବର 31, 1949 ରେ ଶେଷ ହେଉଥିବା ତ୍ରୈମାସ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକୁ ରଦ୍ଦ କରିଥିବା ଡିକ୍ରି, ତାହାର ବିପରୀତ ହୋଇଛି ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଯାଇଛି । ପକ୍ଷମାନେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତଥା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ନିଜର ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବେ ।

ଆବେଦନକୁ ଆଂଶିକ ଭାବେ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ରଶ୍ମିତା ମୁର୍ମୁ , ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ , କଟକ ।